

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น กฎหมายบังคับโทษเป็นปลายทางของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นการลงโทษตามกฎหมายอาญาคือเมื่อมีคำพิพากษาให้จำคุก ในส่วนนี้ก็จะเป็นงานในส่วนราชทัณฑ์ ทำหน้าที่ในส่วนบังคับคดีในคดีอาญา ในอดีตนั้นประเทศไทยประสบปัญหากับงานในส่วนราชทัณฑ์มากเพราะยังไม่มีกฎหมายบังคับโทษมาใช้เป็นแนวทางให้เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นมาตรฐานสากลให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ

ในระยะหลังก็มีการนำกฎหมายบังคับโทษมาใช้สอนในหลักสูตรปริญญาโทเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดย ศส. ดร.ธานี วรภัทร์¹ เพื่อให้ นักกฎหมายได้มีองค์ความรู้ใหม่ในกระบวนการยุติธรรม แต่ในทางปฏิบัติการลงโทษทางอาญาก็มีมาเนิ่นนานแต่เรายังใช้ไม่ถูกต้องให้เหมาะกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป แต่วิธีที่ปฏิบัติ ยังไม่เปลี่ยนแนวคิดและกฎหมายราชทัณฑ์ที่ประเทศใช้ยังไม่มีการปรับปรุงให้มีความทันสมัยให้เหมาะกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่เราได้รับเอาจากสังคมตะวันตกเข้ามาใช้เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนไทยเดิมแนวคิดในการลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นแบบการแก้แค้นทดแทนและการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ แต่อาชญากรรมก็ไม่มีทำที่ที่จะลดจำนวนจำนวนลง กลับมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะคนไม่เกรงกลัวกฎหมายที่ดี โทษที่จะลงไม่หนักไปก็ดี ทำให้เกิดปัญหาต่อระบบเรือนจำหลายประการ คือ มีปัญหาจากผู้กระทำความผิดซ้ำอีกเข้ามาในเรือนจำ เรือนจำทั่วประเทศมีจำนวน 195 แห่ง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนนำไปสู่ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำอันนำไปสู่ปัญหาทางด้านไม่ได้มาตรฐานสากลจากความแออัดของผู้ต้องขัง งบประมาณ บุคลากร การบริหารงานของเรือนจำก็ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขัง ที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ระบบราชทัณฑ์ที่จัดการกับผู้กระทำความผิดได้มีประสิทธิภาพจริงก็คงจะลดปัญหาผู้กระทำความผิดซ้ำไม่ให้เข้ามาในเรือนจำ และให้สามารถกลับตัว

¹ ธานี วรภัทร์ ก (2553). *หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก*.

² พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479.

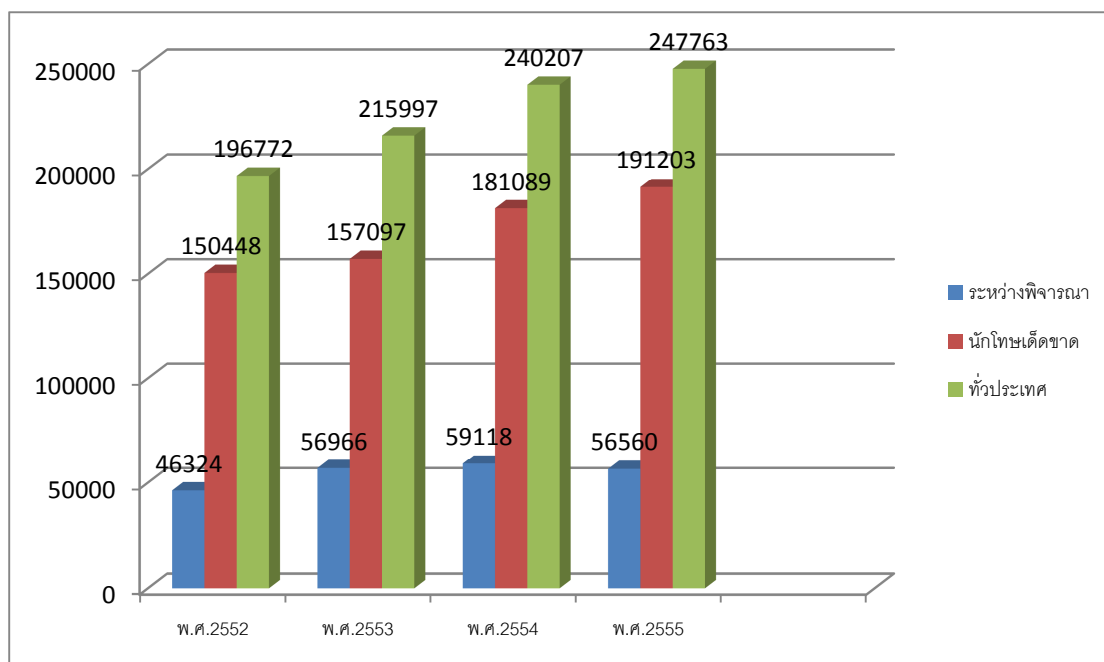
เป็นคนดีแนวคิดแบบเดิมไม่อาจตอบโจทก์ภารกิจของกฎหมายอาญา คือ มุ่งคุ้มครองสังคมเมื่อลงโทษผู้กระทำผิดแล้ว แต่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำทำให้สังคมเกิดความหวาดระแวงของประชาชน ทำให้สังคมไม่สงบสุข ปัญหานักโทษล้นเรือนจำ ได้จากจำนวนผู้ต้องขังในปัจจุบันที่อยู่ในความควบคุมของเรือนจำมีประมาณ 227,532 คน แบ่งออกเป็นผู้ต้องขังชาย 194,604 คน และผู้ต้องขังหญิง 32,928 คน³ จากจำนวนเรือนจำทั้งหมด ในขณะที่ความจุมาตรฐานของเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศมีอยู่เพียง 109,430 คน พบว่ามีผู้ต้องขังเกินอัตราความจุอยู่จำนวน 118,102 คนและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังเกินอัตราความจุของเรือนจำและข้อมูลจาก นายท. จิตสว่าง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ในสมัยนั้น กล่าวถึงยอดของนักโทษในเรือนจำที่พุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีและยังคงที่อยู่ 25 เปอร์เซ็นต์ ตั้งแต่ปี 2542 ซึ่งเปรียบเทียบกับในระดับสากลประเทศไทยเป็นอันดับที่ 4 ในเอเชีย รองจากคาซัคสถาน ไต้หวันและสิงคโปร์ ถือว่าค่อนข้างสูงแม้จะยังน้อยกว่าประเทศแถบตะวันออกกลาง

การที่นักโทษเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่วนหนึ่งมาจากคดีอาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานรวมไปถึงปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ทำให้มีการจับกุมผู้กระทำผิดมากขึ้น สุดท้ายแล้วหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการกับผู้กระทำผิดหลังจากที่ศาลตัดสินลงโทษแล้ว คือ กรมราชทัณฑ์ ในขณะที่เรือนจำหรือทัณฑสถานทั่วประเทศมีจำนวนเพียง 195 แห่ง ซึ่งไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนนำไปสู่ปัญหาผู้ต้องขังเกินอัตราความจุเรือนจำหรือนักโทษล้นคุกอันนำไปสู่ปัญหาต่างๆ มากมายทั้งทางด้านความแออัด งบประมาณ บุคลากร การบริหารงานเรือนจำและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังที่อยู่ภายในเรือนจำรวมถึงเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง เช่น เรื่องสถานที่นอนอาหาร สุขภาพ และสุขอนามัย การทะเลาะวิวาทระหว่างนักโทษ เป็นต้น

หน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรม คือ กรมราชทัณฑ์ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่หน้าที่มีการจัดการในการควบคุมดูแลและพัฒนาพฤตินิสัยนักโทษเด็ดขาดที่ถูกศาลตัดสินจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด รวมถึงการควบคุมผู้กระทำผิดที่อยู่ระหว่างการตัดสินพิจารณาคดี ผู้ต้องกักขังและผู้ต้องกักกันโดยภารกิจนั้นจะต้องมุ่งเน้นไปที่การควบคุมและป้องกันมิให้ผู้ต้องขังหลบหนีออกไปสร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคมและประชาชนและการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดีหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ดังนั้นการควบคุมดูแลและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยปัจจัยหลัก คือจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมจะต้องมีความสัมพันธ์กับจำนวนเรือนจำหรือทัณฑสถานและเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานได้อย่างทั่วถึง

³ ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2554 กองแผนการ กรมราชทัณฑ์.

กราฟแสดงจำนวนผู้ต้องขังหญิงและผู้ต้องขังชาย ต่อจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด (สำรวจ ณ วันที่ 1 เมษายน 2554)

ตารางที่ 1.1 สถิตินักโทษเด็ดขาดแยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ (สำรวจ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2555)⁴

จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ต้องโทษครั้งที่ 1	127,241	23,292	150,533	86.36
ต้องโทษครั้งที่ 2	16,354	1,971	18,325	10.51
ต้องโทษครั้งที่ 3	3,284	458	3,742	2.15
ต้องโทษครั้งที่ 4	968	130	1,098	0.63
ต้องโทษ 5 ครั้งขึ้นไป	547	61	608	0.35
รวมต้องโทษครั้งที่ 2-5 ขึ้นไป	21,153	2,620	23,773	13.64
รวมทั้งสิ้น	148,394	25,912	174,306	100.00

⁴ ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2554 กองแผนการ กรมราชทัณฑ์.

ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำยังเกิดขึ้นในประเทศไทย จึงมีแนวคิดของต่างประเทศเช่น ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น ที่มีวิธีปฏิบัติต่อนักโทษโดยใช้ทฤษฎีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่มีแนวคิดว่าเขาเป็นผู้ป่วย ที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อป้องกันมิให้คนที่กระทำความผิดมาแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำ คือหาทางผู้กระทำความผิดเกิดการยับยั้งไม่กระทำความผิดซ้ำ ซึ่งจะเห็นได้จากสถิติกรมราชทัณฑ์ระบบเก่าที่ใช้ทฤษฎีการแก้แค้นทดแทนหรือการลงโทษเพื่อข่มขู่ ไม่ได้ผลเท่าที่ควร

การจะแก้ปัญหาได้นั้นเราจำเป็นที่จะต้องมิกฎหมายบังคับโทษจำคุกในเรื่องแผนบังคับบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ใช้เฉพาะโทษจำคุก เมื่อผู้ต้องหามาถึงเรือนจำของไทยไม่มีการพูดถึงกระบวนการปฏิบัติหรือวิธีปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง มีเพียงแค่การแรกรับตัวมีขั้นตอนในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ แต่มีการพูดถึงในระเบียบภายในที่ให้พนักงานราชทัณฑ์ใช้ปฏิบัติต่อนักโทษ ที่ไม่มีสถานะทางกฎหมายรับรองที่จะนำมาใช้เพราะกฎหมายที่จะใช้บังคับในการจำกัดสิทธิ ต้องเป็นกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติมิใช่ฝ่ายบริหารดังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยในเนื้อหาให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางปฏิบัติ เพราะในตัวกฎหมายที่เป็นแม่บทพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ไม่ได้ระบุไว้ให้อำนาจเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ไว้ เพียงแต่ระบุให้รับบุคคลได้เข้าเรือนจำเว้นแต่มีหมายอาญา นั่นก็คือมีคำพิพากษาให้จำคุก ซึ่งระเบียบที่ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ให้จัดทำทะเบียนประวัติ
2. การจำแนกลักษณะ
3. การแยกขังของผู้ต้องขัง
4. มีการอบรมกฎระเบียบที่พึงประพฤติในขณะอยู่ในเรือนจำ

ซึ่งในการจำแนกลักษณะในประเทศไทยใช้รูปแบบ Classification⁵ คือ อย่างแรกการถามประวัติของผู้ต้องขังการสอบถามประวัติที่ปรากฏข้อมูลในแฟ้มประวัติก็เป็นไปด้วยความรวดเร็วขาดความรอบครอบเพราะต้องพิจารณาจากคำพูดตัวผู้ต้องขังอย่างเดียวไม่ได้เพราะอาจเป็นการหลอกลวงเพื่อไม่ให้เข้าไปเรือนจำต้องใช้ประกอบกับมีนักจิตวิทยาให้อยู่ด้วยในกระบวนการแรกเพื่อช่วยทั้งเจ้าหน้าที่และตัวผู้ต้องขังที่มีอาการช็อกตื่นกลัวเมื่อเข้าไปอยู่ในเรือนจำการวางแผนปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เหมาะสมของไทยคือ การแบ่งงานให้ทำตามความเหมาะสมตามคดีที่กระทำความผิดก็ยังไม่สามารถจัดพฤติกรรมชั่วร้ายได้นำซ้ำยังใช้อุปกรจากงานอาชีพมาผลิตอาวุธมาใช้ในการทะเลาะวิวาทกันเองหรือใช้เพื่อข่มขู่หรือข่มขืนผู้กระทำความผิดด้วยกันเองเพราะการแบ่งงานให้ทำ

⁵ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 8 เจ้าพนักงานเรือนจำจะไม่รับบุคคลใดๆ ไว้เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ เว้นแต่ได้รับหมายอาญา หรือเป็นเอกสารอันเป็นคำสั่งของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ.

⁶ คู่มือเจ้าพนักงานเรือนจำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง.

พิจารณาแค่ลักษณะความผิดที่ได้กระทำ โดยไม่พิจารณาถึงเหตุผลในการกระทำผิด ประวัติการกระทำผิด พื้นฐานครอบครัว ควรมุ่งเน้นให้มีการค้นหาบุคลิกภาพของบุคคลนั้น โดยให้กงบุคลิกลักษณะเดิมของผู้กระทำผิดเอาไว้ แต่ขจัดสิ่งชั่วร้ายออกไปเท่านั้น โดยรักษาความเป็นตัวตนของเขาอยู่ เมื่อพ้นโทษจะได้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ หากเป็นเช่นนี้การให้ทำงานก็เป็นเพียงการฆ่าเวลาและช่องทางในการก่อคดีในเรือนจำ เนื่องจากจัดงานที่จัดให้ทำไม่เหมาะสมกับบุคคลคนๆ นั้น การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังตามรูปพรรณสัณฐานลักษณะความผิด ซึ่งหากมองตามวิธีต่างประเทศ เขากระทำคู่กับการถามประวัติและแจ้งสิทธิที่เขาพึงมีหลังการรับตัว แต่ในไทยมีการอบรมก่อนเข้าเรือนจำเป็นเวลาหนึ่งเดือนให้การอธิบายการใช้ชีวิตในเรือนจำสำหรับคนเข้าอยู่ใหม่ โดยไม่แบ่งแยกโทษ และถูกควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์โดยทันที หากใครที่ยอมรับไม่ได้ก็ไปโรงพยาบาลเรือนจำพบจิตแพทย์ ซึ่งระบบนี้พบความบกพร่อง และไม่เป็นไปตามหลักสากล เพราะกระบวนการแรกรับตัวกระทำต่อนักโทษด้วยกันหลายคน จะเห็นได้จากสถิติที่การลงโทษจำคุกที่มีมาก จึงเกิดปัญหาเพราะตามกฎหมายต่างประเทศมีเรื่องการวางแผนบังคับโทษมาใช้กับผู้ต้องขังแต่ละรายซึ่งให้สิทธิผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในการวางแผนบังคับโทษและจะได้ให้แผนบังคับโทษขจัดพฤติกรรมที่ชั่วร้ายออกไปเมื่อได้รับการบำบัดฟื้นฟูในเรือนจำ หากประเทศไทยมีแผนบังคับโทษที่ใช้ได้ผลจะช่วยลดปัญหาผู้ต้องขังล้นคุกที่เกิดจากปัญหาผู้กระทำผิดซ้ำ เพราะปัญหาของประเทศไทยส่วนใหญ่สังคมไม่ยอมรับผู้ที่เคยกระทำผิดมาแล้วเพราะไม่มีความมั่นใจในงานราชทัณฑ์ว่าจะสามารถแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีได้ หากมีแผนบังคับโทษที่ดีใช้บังคับแล้วเกิดผล ทำให้สังคมจะให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวได้ เช่นในแผนมีรูปแบบ มาตรการจำเป็นสำหรับการเตรียมตัวปล่อย คือให้โอกาสผู้กระทำผิดได้มีโอกาสปรับตัวก่อนเข้าสังคมได้ ซึ่งในประเทศญี่ปุ่นเห็นความสำคัญในเรื่องนี้จึงได้มีการออกกฎหมายเพื่อใช้สำหรับดูแลผู้ต้องโทษภายหลังการปล่อยตัวจากเรือนจำ ตัวอย่างบริษัทผลิตรถยนต์ได้มีการตั้งโรงงานในเรือนจำโดยใช้ผู้ต้องขังที่ได้รับการฝึกอาชีพมาผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ อะไหล่รถ หากภายหลังหากบริษัทมีโรงงานตั้งภายนอกและมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานผู้ต้องขังซึ่งพ้นโทษไปแล้ว ทำให้เป็นการให้โอกาสบุคคลเหล่านั้นซึ่งเป็นเรื่องดีหากประเทศไทยมีการนำมาใช้เช่นกัน

ตารางที่ 1.2 สถิตินักโทษเด็ดขาดแยกตามกำหนดโทษตามหมายศาล (สำรวจ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2555)⁷

แยกตามการกำหนดโทษ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
จำคุกไม่เกิน 3 เดือน	1,133	111	1,244	0.71
จำคุกกว่า 3-6 เดือน	2,809	482	3,291	1.89
จำคุกกว่า 6 เดือน – 1 ปี	7,089	1,359	8,448	4.85
จำคุกกว่า 1-2 ปี	25,769	4,618	30,387	17.43
จำคุกกว่า 2-5 ปี	48,027	9,280	57,307	32.88
จำคุกกว่า 5-10 ปี	29,010	4,178	33,188	19.04
จำคุกกว่า 10-15 ปี	11,031	1,583	12,614	7.24
จำคุกกว่า 15-20 ปี	8,116	1,085	9,201	5.28
จำคุกกว่า 20-50 ปี	13,173	3,015	16,188	9.29
จำคุกตลอดชีวิต	2,191	195	2,386	1.37
ประหารชีวิต	46	6	52	0.03

ตารางที่ 1.3 สถิตินักโทษเด็ดขาดแยกตามกำหนดโทษตามหมายศาล (สำรวจ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2555)⁸

สถิตินักโทษเด็ดขาดแยกตามอายุ				
แยกตามอายุ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ไม่เกิน 18 ปี	193	33	226	0.13
กว่า 18-20 ปี	5,656	776	6,432	3.69
กว่า 20-21 ปี	8,420	1,508	9,928	5.70
กว่า 21-25 ปี	20,454	3,434	23,888	13.70
กว่า 25-30 ปี	34,304	5,152	39,456	22.64
กว่า 30-35 ปี	33,321	5,185	38,506	22.09

⁷ ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2554 กองแผนการ กรมราชทัณฑ์.

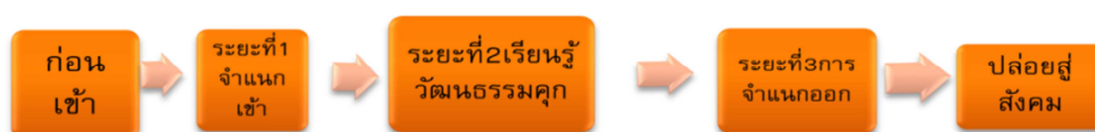
⁸ แหล่งเดิม.

ตารางที่ 1.3 (ต่อ)

สถิตินักโทษเด็ดขาดแยกตามอายุ				
แยกตามอายุ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
กว่า 35-40 ปี	18,268	3,672	21,940	12.59
กว่า 40-45 ปี	12,785	2,597	15,382	8.82
กว่า 45-50 ปี	8,898	2,166	66,064	6.35
กว่า 50-60 ปี	4,631	1,067	5,698	3.27
กว่า 60 ปี ขึ้นไป	1,464	322	1,786	1.02
รวมทั้งสิ้น	148,394	25,912	174,306	100.00

จากสถิติแล้วมีผู้กระทำความผิดวัยรุ่นและวัยหนุ่มมีเป็นจำนวนมากหากแผนบังคับโทษที่ประเทศสหพันธ์สาธารณชนเยอรมนีใช้แล้วปรับให้เหมาะกับสภาพสังคมไทยได้นั้นทำให้ผู้ต้องขังวัยขนาดนี้ต้องการการลงโทษที่เป็นรูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดด้วยการวางแผนบังคับโทษที่ให้มีการฝึกหัดอาชีพ หรือมอบงานให้ทำตามความเหมาะสม โดยอาจขยายเป็นอุตสาหกรรมแรงงานผู้ต้องขังที่มีผลผลิตออกสู่ท้องตลาดได้ หรือนักโทษที่อยู่ในเรือนจำอาจใช้วิธีการย้ายไปอยู่สถานบำบัดทางสังคมมาใช้กับผู้กระทำความผิดเฉพาะราย หรือการให้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีลักษณะการกระทำผิดด้วยกัน เหตุผล ประวัติ ลักษณะการกระทำผิด ให้อยู่ด้วยกันเพื่อเรียนรู้สิ่งผิดพลาดร่วมกันและช่วยกันแก้ไข และที่สำคัญมากคือการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องในผู้ต้องขังวัยหนุ่ม มาตรการช่วยเหลืออื่นๆ และมาตรการบำบัดพิเศษ การผ่อนปรนการบังคับโทษ และมาตรการที่จำเป็นสำหรับการเตรียมการปล่อยตัวตัวนี้เป็นเรื่องที่อยู่ในประเทศญี่ปุ่นใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น คดีโทษจำคุก 6 ปี แม้จะครบ 6 ปี ก็มีมาตรการพิเศษ ขยายเวลาให้เตรียมตัวใช้ชีวิตในสังคมอีก 6 เดือน ด้วยการให้ทดลองเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสังคมให้ได้ก่อน เพื่อคืนคนดีสู่สังคมต่อไป

การบังคับโทษจำคุกในภาพรวมซึ่งกระบวนการการบังคับโทษต่อผู้ต้องขังนี้จะกล่าวต่อไปในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

⁹ ธาณี วรภัทร์ ก เล่มเดิม, หน้า 101.

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของการบังคับโทษจำคุก วัตถุประสงค์ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการบังคับโทษจำคุกของไทย และแนวทางการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังตามหลักสากล

2. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการแรกจับตัวผู้ต้องขัง หรือ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในกระบวนการในชั้นบังคับโทษของไทย

3. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการบังคับโทษจำคุกตามหลักกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างแผนบังคับโทษจำคุกรายบุคคลในกระบวนการแรกจับตัวผู้ต้องขังเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีที่ถือเป็นเครื่องมือของกรมราชทัณฑ์ในการแก้ไขมนุษย ทำให้สังคมปลอดภัย รวมถึงการให้ราชทัณฑ์มีการนำแผนบังคับโทษรายบุคคลไปใช้กับผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำโดยแผนบังคับโทษต้องมีความเหมาะสมกับแต่ละบุคคล

4. เพื่อศึกษาถึงข้อแตกต่างข้อเปรียบเทียบ และข้อดีข้อเสียของการนำแผนบังคับโทษจำคุกรายบุคคลมาใช้ในประเทศไทยกับแผนบังคับโทษจำคุกรายบุคคลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และกระบวนการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังในประเทศญี่ปุ่น เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมในชั้นบังคับโทษของไทยเพื่อให้การบังคับโทษเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.3 สมมติฐานการศึกษา

การที่ศาลพิพากษาเสร็จเด็ดขาดให้บุคคลใดกระทำความผิดกฎหมายให้ลงโทษจำคุกแล้ว ผู้ต้องหาต้องได้รับการลงโทษจากการกระทำความผิดของตนในเรือนจำ แต่ในเรือนจำของประเทศไทยทุกแห่งไม่มีการแยกประเภทผู้กระทำความผิด ความประพฤติ ประวัติ ตลอดจนสภาพสังคมและวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลนั้นมาพิจารณาในการลงโทษจำคุกบุคคลดังกล่าวเพื่อให้บุคคลนั้นขัดพฤติกรรมที่ไม่ดีออกไป มิใช่การเข้าไปในเรือนจำกลับเป็นอาชญากรอาชีพทำให้ไม่มีความสัมพันธ์ของการกำหนดโทษกับการบังคับโทษได้ถูกต้องตามหลักกฎหมาย และในประเทศไทยก็ไม่มีการใช้แผนบังคับโทษประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนบังคับโทษ

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศเรื่องแผนบังคับโทษจำคุก ของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และประเทศอังกฤษและหลักกฎหมายระหว่างประเทศเปรียบเทียบกับของประเทศไทย ทำให้เกิดสมมติฐานขึ้นว่าแผนโทษจำคุกแบบรายบุคคลใน

ประเทศต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยประเทศไทยต้องมีกฎหมายในเรื่องแผนบังคับโทษมาใช้กับตัวผู้ต้องขังโดยมีวัตถุประสงค์กับการบังคับโทษ โดยต้องมีหลักประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขังให้สร้างความเสมอภาคบนพื้นฐานความสมัครใจของผู้ต้องขังในการใช้แผนบังคับโทษตามที่ได้มีการใช้แผนนั้นกับบุคคลดังกล่าว และที่สำคัญแผนบังคับโทษที่จะใช้ต้องไม่ไปทำลายบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขัง หรือให้ผู้ต้องขังเรียนรู้วิชาอาชญากรรมให้เป็นอาชญากรอาชีพได้ และต้องให้สังคมภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องจำหรือภายหลังโทษจำคุกจะหมดลงและปล่อยตัวบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคมได้ วิธีการปรับใช้โทษให้เหมาะสมแต่ละบุคคลจะทำให้ผู้ต้องขังสามารถใช้ชีวิตในอนาคตโดยไม่มีการกระทำความผิดซ้ำอีกได้ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูและปรับปรุงแก้ไขให้จำเลยพร้อมที่จะกลับเข้าใช้ชีวิตในสังคมต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้เขียนมุ่งเน้นทำการศึกษาถึงกระบวนการบังคับโทษตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ของไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายราชทัณฑ์ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้แผนบังคับโทษจำคุกรายบุคคลในชั้นบังคับโทษกรณีกระบวนการในชั้นบังคับโทษอาจเป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังได้ ทั้งนี้โดยศึกษาตามหลักสากลอันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน สิทธิขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง รวมตลอดถึงทฤษฎีและหลักการขั้นพื้นฐานในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอื่นๆ เช่น หลักการปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลในระหว่างที่นักโทษต้องรับโทษอยู่ในเรือนจำวิธีการนี้ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูและปรับปรุงแก้ไขให้จำเลยพร้อมที่จะกลับเข้าใช้ชีวิตในสังคมต่อไป

1.5 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาการนำกฎหมายว่าด้วยแผนบังคับโทษจำคุกรายบุคคล มาใช้ในประเทศไทยโดยมีรายละเอียด วิธีการ รูปแบบมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมนำมาปรับใช้กับประเทศไทยอย่างเหมาะสมซึ่งในประเทศไทยไม่มีการใช้เรื่องนี้มาก่อนเลย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสังคมไทยเมื่อมีการลงโทษต้องได้รับการแก้ไขให้สังคมยอมรับ แต่ก็ยังมีผลกระทบบ้างจากทัศนคติของสังคมในตัวคนไทย ที่ปฏิเสธคนที่เคยติดคุกเพราะยังมีความเชื่อว่าคนติดคุกจะไม่แก้ไขพฤติกรรมที่ทำผิดและยังมีการเรียนรู้ให้เป็นอาชญากรมืออาชีพจึงทำให้เกิดความกลัวไม่สอดคล้องกับการกักในกฎหมายอาญาที่มุ่งคุ้มครองสังคมผลเป็นอันล้มเหลว จึงต้องมีการศึกษา

การใช้แผนบังคับโทษที่มีสาระสำคัญและลักษณะที่ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากลและยกระดับวิธีการบังคับโทษในประเทศไทยให้ล้าหน้าและตอบคำถามสังคมได้ว่าการเข้าคุกเพื่อให้เขาลำบากผิดและกลับตัวเป็นคนดีหรือเป็นการคืนคนดีสู่สังคม โดยในส่วนตัวแรกเป็นการศึกษากฎหมายของต่างประเทศเพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีหลักการปรับใช้โทษให้เหมาะสมแต่ละบุคคลและข้อมูลที่ออกมาเป็นเอกสาร ได้แก่ประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น และมาตรฐานสากลอื่นๆ กับกฎหมายบังคับโทษจำคุกของไทย

สำหรับการศึกษาภาคสนามในสถานที่จริง ได้เข้าไปดูงานที่เรือนจำ ได้แก่ เรือนจำคลองเปรม เรือนจำพิเศษกรุงเทพ เรือนจำบางขวาง เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงและสัมผัสกับเจ้าพนักงานเรือนจำ ตลอดจนผู้ต้องขัง ในการรับตัวเพื่อเข้าเรือนจำ ว่ามีการใช้แผนบังคับโทษกับผู้ต้องขังหรือไม่ โดยศึกษาในกระบวนการแรกรับตัวผู้ต้องขัง ในวันแรกที่เข้ามาสู่เรือนจำ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึง วัตถุประสงค์ แนวคิด ทฤษฎีตลอดจนกระบวนการบังคับโทษจำคุกของไทย และแนวคิดการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังตามหลักสากล
2. เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการแรกรับตัวผู้ต้องขัง และการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในกระบวนการบังคับโทษจำคุกของประเทศไทย
3. เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีโดยทราบถึงหลักเกณฑ์การใช้แผนบังคับโทษรายบุคคลกับผู้ต้องขังเพื่อให้ไม่มีผู้กระทำความผิดกลับมากระทำผิดซ้ำอีก และหลักเกณฑ์การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังของประเทศญี่ปุ่นที่มีลักษณะคล้ายการมีแผนบังคับโทษมาปรับใช้แม้ไม่มีการเขียนแผนบังคับโทษไว้ชัดเจนแต่มีหลักการเดียวกันจากการปรับใช้โทษให้เหมาะสมแต่ละบุคคล
4. เพื่อวิเคราะห์และนำมาเปรียบเทียบ หาข้อดีข้อเสียระหว่างกระบวนการบังคับโทษจำคุกของไทยในปัจจุบันกับกระบวนการบังคับโทษจำคุกของประเทศญี่ปุ่นและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเพื่อให้ได้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบังคับโทษจำคุกของไทยให้เป็นอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยนำแผนบังคับโทษจำคุกมาปรับใช้ทั้งนี้ เพื่อพิทักษ์ไว้ซึ่งหลักนิติรัฐให้เกิดความเสมอภาคในการบังคับโทษจำคุก